

**ACADEMIA DE ȘTIINȚE
A MOLDOVEI
SECȚIA ȘTIINȚE ALE VIEȚII**

**Bd. Ștefan cel Mare 1
MD-2001, Chișinău, Republica Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-05-02, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

**ACADEMY OF SCIENCES
OF MOLDOVA
SECTION LIFE SCIENCES**

**Stefan cel Mare Ave., 1
MD-2001 Chisinau, Republic of Moldova
Tel/Fax: /373-22/ 21-05-02, 27-24-53,
/373-22/ 27-07-57
E-mail: ssv.asm.md@gmail.com,
sectiamed@asm.md**

AVIZUL BIROULUI SECȚIEI ȘTIINȚE ALE VIEȚII A AȘM

asupra raportului științific din cadrul programului instituțional de cercetare pentru anii 2024–2027, etapa anului 2025, 210102 ” Crearea soiurilor și hibrizilor productivi de culturi de câmp, toleranți la patogeni, adaptați la condițiile stresante a mediului ambiant, menținerea fondului genetic și producerea de semințe primare”, director de proiect: Dr. Ana Gamureac, Prioritatea II. Agricultură durabilă, securitate alimentară și siguranța alimentelor, Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor, perfectat în baza audierii raportului și a concluziilor experților confidențiali (Biroul Secției Științe ale Vieții Nr.5 din 26 februarie 2026)

1. Realizarea scopului, obiectivelor și rezultatelor declarate în propunerea de proiect, etapa 2025

Scopul subprogramului a inclus crearea soiurilor și hibrizilor de culturi de câmp (grâu comun, orz, sfecla de zahăr, leguminoase) cu obiective înscrise în prioritatea strategică Agricultură durabilă, securitatea alimentară și siguranța alimentelor. Pentru atingerea sarcinilor trasate au fost planificate 4 acțiuni interrelaționale, care au fost realizate integral și au inclus: 1) Crearea materialului inițial de ameliorare la culturile de câmp (realizate încrucișări hibride la cultura grâului realizate – 67, la orz de toamnă – 60; evaluate 6568 genotipuri la cultura grâului comun de toamnă, 2 995 genotipuri la orzul de toamnă, 38 hibrizi de floarea-soarelui; 531 genotipuri de mazăre, 1017 genotipuri de soia, și 871 genotipuri de fasole); 2) Menținerea și completarea fondului genetic (colecția de soiuri include: 581 - la grâului comun de toamnă, 27 - la orzul de toamnă, 150 soiuri la mazăre, 136 - fasole, 354 - soia, 500 soiuri la floarea-soarelui, 5 soiuri la sfecla de zahăr și furaj); 3) Testarea rezistenței materialului genetic la principalii patogeni și factori stresanți de mediu: studiate 300 de genotipuri, în condiții de agrofond natural (150 genotipuri) și artificial de infecție (150 genotipuri); 4) Evaluarea indicilor calitativi și cantitativi a producției semincere obținute. Activitățile de hibridare și evaluările agrobiologice sunt studii complexe realizate de membrii echipei pe deplin conform activităților planificate.

2. Diseminarea rezultatelor obținute (publicații, participări la conferințe cu rapoarte etc.)

Membrii echipei au realizat o activitate de diseminare a rezultatelor prin publicații, participări la conferințe modeste, nu au editat nici un articol în reviste prestigioase. Conform informației expuse în Anexa 2 Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate, în 2025 au fost publicate 20 lucrări științifice: o monografie, 4 articole în culegeri de lucrări științifice editate peste hotare, 7 articole în culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova, 1 teză în lucrările conferințelor științifice naționale, 7 lucrări publicate în cataloagele expozițiilor și saloanelor de inventică. Lista publicațiilor este redactată cu mai multe abateri de la cerințe, pentru unele lucrări lipsește informația deplină (de ex.: articole în culegeri de lucrări științifice editate în Republica Moldova, lucrările 2, 5, 6), prin ceea ce nu poate fi confirmată categoria publicației, etc. Membrii echipei au participat la 4 evenimente, dar din informația prezentată nu este clar categoria

evenimentului. În rezumatul subprogramului (Anexa 1) este indicat că au fost depuse 3 cereri de brevet, pentru care lipsește informația în raport.

3. Valoarea socio-economică și impactul rezultatelor obținute (brevete de invenție, alte forme de proprietate intelectuală, materializarea rezultatelor, perspective de implementare etc.).

Produsul livrabil al activităților reprezintă material semincer de categorii superioare pentru a gama importantă de culturi de interes economic (grâu comun de toamnă, orz de toamnă, soia, fasole, hibrizi de floarea-soarelui) cu potențial înalt de implementate. În 2025 au fost omologate 3 soiuri, inclusiv 2 soiuri de grâu comun de toamnă „Fluieraș” și „Rândunica” și unul de orz de toamnă „April”. Performanța soiurilor noi înregistrate a fost apreciată cu 7 Diplome de Excelență și Medalii de Aur (4 - PRO INVENT, Cluj-Napoca, ediția a XXII, 2025, 3 - INFOINVENT, ediția a XIX-a, 2025). În rezultatul activităților de multiplicare a materialului semincer au fost obținute diferite cantități de semințe, ceea ce poate constitui bază pentru implementări și colaborări cu reprezentanți ai mediului antreprenorial. În raportul prezentat nu se conține nici o informație cu privire la transferul produselor inovative sau colaborări cu mediul de afaceri, ceea ce ar confirma impactul social și economic al activităților.

4. Implicarea tinerilor în proiect, pregătirea cercetătorilor în cadrul proiectului prin doctorat/postdoctorat.

Echipa de implementare a subprogramului este formată din 22 cercetători științifici, inclusiv un doctor habilitat și 5 doctori în știință, confirmând competențele profesionale. Este de menționat faptul, că la sfârșitul anului a fost majorat numărul tinerilor antrenați în cercetare, procentul tinerilor atingând 27,3% (6 din 22). În pofida antrenării tinerilor în activitate nu a fost elaborate/susținute teze de master, doctorat.

Punctajul mediu acordat: 26,1

Concluzii și recomandări:

Programul este dedicat creării de soiuri și hibrizi pentru culturile de câmp, precum grâul comun, orzul, sfecla de zahăr și leguminoasele demonstrează importanța cercetărilor ameliorative în soluționarea directă a obiectivelor priorității strategice „Agricultură durabilă, securitatea alimentară și siguranța alimentelor”. Prin selecția genotipurilor valoroase – productivitate ridicată, rezistență la boli, toleranță la stresul abiotic, calitate superioară a producției – au fost obținute forme performante (selectate 23 genotipuri și o linie homozigotă de grâu comun de toamnă, 7 linii de mazăre, 11 hibrizi de floarea-soarelui cu valori ridicate; omologate 2 soiuri de grâu comun de toamnă și unul de orz de toamnă). Pentru consolidarea competitivității cercetărilor este necesară colaborarea cu sectorul privat pentru implementarea produselor inovative, iar pentru fortificarea impactului științific - sporirea activității editoriale, de diseminare a rezultatelor la evenimente științifice, precum și a activității de pregătire a cadrelor de înaltă calificare.

Se propune calificativul general: Foarte bine

Conducător al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Eva GUDUMAC

Conducător adjunct al
Secției Științe ale Vieții
acad.

Ion TODERAȘ

Secreta

r Științific al Secției
Dr.

Gabriela ROMANCIUC